

Biroul permanent al Senatului
Nr. 29 / 16.03.2017

AVIZ
**referitor la propunerea legislativă pentru modificarea
și completarea Legii nr.135/2010 privind
Codul de Procedură Penală**

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.135/2010 privind Codul de Procedură Penală, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B29 din 14.02.2017,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.(1) lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Codului de procedură penală, în scopul transpunerii în legislația internă a dispozițiilor Directivei (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Precizăm că o propunere legislativă identică prezentului proiect, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B199 din 20.04.2016, a fost avizată favorabil, cu observații și propuneri, de Consiliul Legislativ, cu avizul nr.492/17.05.2016. Respectiva propunere legislativă a fost clasată, conform Hotărârii

Biroului Permanent al Senatului din data de 27.12.2016, în temeiul art.63 alin.(5) din Constituția României, republicată.

3. Întrucât prin propunerea legislativă se are în vedere transpunerea unui act juridic al Uniunii Europene, semnalăm că este necesară și informarea Guvernului.

Precizăm totodată că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. La **titlu**, pentru corectitudinea exprimării, sintagma „Codul de Procedură Penală” trebuie redată sub forma „Codul de procedură penală”.

5. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, **partea introductivă a art.I** trebuie reformulată, astfel:

„**Art.I.** - Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:”.

6. În ceea ce privește **părțile dispozitive ale punctelor subsumate art.I**, precizăm că acestea trebuie reformulate, potrivit următoarelor modele:

„După alineatul (...) al articolului ... se introduce un nou alineat, alin.(...), cu următorul cuprins”.

„Alineatul (...) al articolului ... se modifică și va avea următorul cuprins”.

„După alineatul (...) al articolului ... se introduc ... noi alineate, alin.(...) - (...), cu următorul cuprins”.

7. La art.4 alin.(3), astfel cum este propus la **pct.1**, semnalăm că din redactarea textului rezultă o interdicție totală privind referirea, în **deciziile oficiale**, la vinovăția suspectului sau a inculpatului. O astfel de soluție legislativă apare însă a fi incompletă în raport cu dispozițiile art.4 alin.(1) din Directiva (UE) 2016/343 care exceptează de la această interdicție deciziile judiciare referitoare la vinovăție. În acest sens, potrivit textului propus, nu ar fi posibilă referirea la vinovăția persoanei respective nici măcar în hotărârea de condamnare dată în primă instanță, întrucât aceasta este o „decizie oficială”, însă nu este o „hotărâre de condamnare definitivă”. Mai mult decât atât, norma din Directivă prevede necesitatea ca respectiva interdicție să nu aducă atingere actelor de urmărire penală care au drept scop dovedirea vinovăției persoanei suspectate sau acuzate și nici deciziilor

preliminare cu caracter procedural care sunt luate de autoritățile judiciare sau de alte autorități competente și care se bazează pe suspiciuni sau probe incriminatoare.

Este necesară, de aceea, reanalizarea și reformularea corespunzătoare a normei.

Pe de altă parte, din punct de vedere terminologic, precizăm că textul ar trebui să se refere la „suspect sau inculpat”, și nu la „persoanele suspectate sau acuzate”. În plus, interdicția trebuie să aibă în vedere referirea la **vinovăția** respectivelor persoane, și nu la **condamnarea** lor, așa cum se prevede în textul propus prin proiect.

8. În ceea ce privește modalitatea de transpunere a dispozițiilor art.7 din Directiva (UE) 2016/343, referitoare la aspecte legate de dreptul de a păstra tăcerea și dreptul de a nu se autoincrimina, semnalăm că normele propuse la **pct.2 - 5** instituie reglementări paralele, întrucât aceleași texte sunt reluate în cuprinsul unor articole diferite (de exemplu, normele propuse la pct.2, 3 și 5 pentru art.10 alin.(4¹), art.83 alin.(2) și, respectiv, art.99 alin.(2¹). Mai mult decât atât, trebuie să se aibă în vedere că în cuprinsul Codului de procedură penală există deja norme care au ca obiect consacarea dreptului la tăcere și a dreptului de a nu se autoincrimina, cum ar fi cele din cuprinsul art.10 alin.(4), art.83 alin.(1), art.209 alin.(6), 225 alin.(8) și 374 alin.(2).

Pentru asigurarea unei reglementări unitare, este necesară reanalizarea tuturor dispozițiilor propuse prin proiect, astfel încât dreptul de a păstra tăcerea și dreptul de a nu se autoincrimina, ca aspecte ale prezumției de nevinovăție, să fie consacrate cu un spor de rigoare normativă.

Referitor la fondul reglementărilor propuse la **pct.2, 3 și 5**, este de analizat în ce măsură sintagma „nu poate fi utilizată împotriva suspectului sau inculpatului într-o etapă ulterioară a procedurii” asigură transpunerea corectă și completă a expresiei „nu se utilizează împotriva acestora” (a persoanelor suspectate sau acuzate) din cuprinsul art.7 alin.(5) din Directiva (UE) 2016/343. Observația este valabilă, în egală măsură, și în ceea ce privește expresia „nu poate fi utilizată la coroborarea faptelor” în raport cu sintagma „nu se consideră a fi o dovadă a săvârșirii infracțiunii respective” (de către persoanele suspectate sau acuzate), avându-se în vedere și dispozițiile art.10 alin.(2) din Directiva (UE) 2016/343.

9. În ceea ce privește normele din cuprinsul **pct.6 și 7**, care au ca obiect transpunerea dispozițiilor art.8 și 9 din Directiva (UE) 2016/343, semnalăm următoarele:

a) Norma propusă la **pct.6** pentru art.364 alin.(6¹) nu este corelată cu dispozițiile art.364 alin.(2) și ale art.466 alin.(2), care au în vedere stabilirea cazurilor în care judecata și condamnarea pot avea loc în lipsa inculpatului. Astfel, textul propus se referă exclusiv la situația pronunțării unei hotărâri de condamnare, însă nu reglementează posibilitatea pronunțării unei astfel de hotărâri în cazurile avute în vedere de art.8 alin.(4) din Directiva (UE) 2016/343, cazuri care, de altfel, sunt prevăzute la art.364 alin.(2) și la art.466 alin.(2) din Codul de procedură penală.

b) Norma propusă la **pct.6** pentru art.364 alin.(6²), care stabilește reguli privind punerea în executare a „hotărârilor definitive pronunțate în lipsa inculpatului” nu se leagă tematic de obiectul de reglementare al art.364, respectiv participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia.

Pe de altă parte, soluția legislativă propusă este în contradicție cu dispozițiile art.550 alin.(1), potrivit cărora hotărârile instanțelor penale **devin executorii** la data când au rămas definitive, fără nicio altă condiție.

În ceea ce privește dreptul la un nou proces, prevăzut la art.9 din Directiva (UE) 2016/343, precizăm că modalitatea de transpunere a dispozițiilor care îl consacră trebuie analizată în raport cu normele deja existente în Codul de procedură penală (art.466 - 470) referitoare la redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanelor condamnate.

c) Dispoziția propusă la **pct.7** nu poate fi prevăzută în cuprinsul art.446, întrucât acest articol are ca obiect stabilirea regulilor privind judecarea recursului în casație.

Referitor la fondul reglementării, apreciem că acesta trebuie reanalizat și în raport cu prevederile art.470 din Codul de procedură penală.

10. La **pct.8**, referitor la art.538 alin.(2¹), semnalăm că norma propusă trebuie să aibă în vedere faptul că, potrivit art.540 alin.(2) reparația constă în plata unei sume de bani sau în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuiala statului, cel reținut sau arestat nelegal să fie încredințat unui institut de asistență socială și

medicală, și nu în repunerea într-o situație ipotetică în care persoana ar fi trebuit să se afle, dacă drepturile sale nu ar fi fost încălcate.

Este necesară, de aceea, reanalizarea normei, sub acest aspect.

11. La **pct.9**, sugerăm să se analizeze dacă se impune eliminarea, din cuprinsul normei propuse pentru art.542 alin.(1), a posibilității îndreptării cu acțiunea în regres împotriva instituției la care persoana care a provocat situația generatoare de daune este asigurată pentru despăgubiri în caz de prejudicii provocate în exercițiul profesiei, astfel cum se propune prin proiect.

12. Norma propusă la **pct.10** pentru art.542 alin.(1)¹ nu este necesară și trebuie eliminată, întrucât, în cazul săvârșirii unei infracțiuni de abuz în serviciu, răspunderea penală a persoanei este incidentă potrivit art.297 alin.(1) din Codul penal. Mai mult decât atât, precizăm că **stabilirea de infracțiuni nu ar trebui să facă obiectul unor norme din cuprinsul Codului de procedură penală.**

13. Precizăm că, potrivit art.45 alin.(1) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, informația despre transpunerea actelor Uniunii Europene trebuie să facă obiectul unei **mențiuni de transpunere**, situată după partea dispozitivă a actului normativ prin care se realizează transpunerea. Pentru acest motiv, trebuie eliminat marcajul „Articolul II”, urmând ca actualul art.I să devină articol unic.

Pe de altă parte, pentru respectarea uzanței normative, textul actualului **art.II**, care va deveni mențiune de transpunere, trebuie reformulat, astfel:

„Prezenta lege transpune Directiva (UE) 2016/343 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2016 privind consolidarea anumitor aspecte ale prezumției de nevinovăție și a dreptului de a fi prezent la proces în cadrul procedurilor penale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr.65 din 11 martie 2016”.

PRESEDINTE
dr. Dragoș ILESCU

București

Nr. 134/15.03.2014.

Lege privind Codul de procedură penală

Decizia ICCJ nr. 25/2014- M.Of. nr. 935/22 dec. 2014(art. 480-485);Decizia ICCJ nr. 5/2014- M.Of. nr. 80/30 ian. 2015(art. 347, 348);Decizia ICCJ nr. 3/2015- M.Of. nr. 150/2 mar. 2015(art. 431 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 4/2015- M.Of. nr. 157/5 mar. 2015(art. 215 alin. (8));Decizia ICCJ nr. 2/2015- M.Of. nr. 159/6 mar. 2015(art. 465);Decizia ICCJ nr. 7/2015- M.Of. nr. 234/6 apr. 2015(art. 399 alin. (3) lit. d) și alin. (4));Decizia ICCJ nr. 5/2015- M.Of. nr. 248/10 apr. 2015 (art. 426);Decizia ICCJ nr. 22/2015 - M.Of. nr. 486/2 iul 2015(art. 466 alin. (1));Decizia ICCJ nr. 496/2015- M.Of. nr. 708/22 sept. 2015(art. 335 alin. (4))

1 promulgată prin **D. nr. 774/2010** M. Of. nr. 486/15 iul. 2010

Decret pentru promulgarea Legii privind Codul de procedură penală

Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea

modifică art. 3 alin. (3), art. 25 alin. (5), art. 36 alin. (1) lit. a), art. 45 alin. (1), art. 56 alin. (3) lit. b), art. 59 alin. (1), art. 68 alin. (8) și (9), art. 68 alin. (10), art. 72 alin. (1), art. 75 alin. (3), art. 81 alin. (1) lit. g_1), art. 90 lit. c), art. 111 alin. (5), art. 113, art. 124 alin. (5), art. 138 alin. (12) și (13), art. 139 alin. (2), art. 142 alin. (2), art. 144 alin. (1) și denumirea marginală, art. 147 alin. (9), art. 148 alin. (1) lit. a), art. 148 alin. (9), art. 150 alin. (1) lit. a), art. 151 alin. (1), (3) și (5), art. 153 alin. (1), art. 172 alin. (12), art. 174 alin. (2), art. 190 alin. (5), art. 204 alin. (7), art. 205 alin. (7), art. 209 alin. (7), art. 213 alin. (6), art. 215 alin. (5), (8) și (9), art. 219 alin. (9), art. 223 alin. (2), art. 230 alin. (5), art. 235 alin. (3) și (4), art. 238 alin. (1), art. 241 alin. (1) lit. a) și b), art. 241 alin. (1_1), art. 242 alin. (5), art. 243 alin. (2), art. 251, art. 259 alin. (7), art. 274 alin. (1) și (2), art. 275 alin. (1) pct. 3 lit. a), art. 275 alin. (6), art. 283 alin. (4) lit. o), art. 283 alin. (4) lit. q), art. 294_1, art. 305 alin. (1) - (3), art. 308, art. 311 alin. (2), art. 314 alin. (1) lit. b), art. 315 alin. (2) lit. e), art. 315 alin. (5), art. 318, art. 319 alin. (1), art. 335 alin. (3) și (4), art. 335 alin. (5), art. 339 alin. (1), (2) și (4), art. 340 alin. (1), art. 341 alin. (2) și (5), art. 341 alin. (8) - (10), art. 364 alin. (1), (4) și (6), art. 368 alin. (4), art. 374 alin. (4) și (7), art. 396 alin. (5) și (10), art. 399 alin. (3) lit. a) și d), art. 399 alin. (4), (9) și (10), art. 404 alin. (6), art. 407 alin. (1), art. 409 alin. (1) lit. e), art. 410 alin. (2), art. 421 pct. 2 lit. a) și b), art. 424 alin. (2), art. 426 lit. c)-h), art. 428, art. 431 alin. (1), art. 434 alin. (2) lit. a) și c), art. 453 alin. (1) lit. f), art. 459 alin. (2), art. 467 alin. (1), art. 478 alin. (6), art. 479, art. 480 alin. (1), art. 484, art. 485 alin. (1), art. 488 alin. (1) - (3), art. 488 alin. (4) lit. b), art. 488_4 alin. (5), art. 549_1, denumirea secțiunii I a titlului V cap. III, art. 581_1 alin. (2);

introduce alin. (9_1) la art. 68, lit. g_2) la art. 81 alin. (1), alin. (6) - (10) la art. 111, art. 146_1, alin. (2_1) la art. 151, art. 168_1, alin. (3) - (5) la art. 171, alin. (2_1) la art. 174, art. 208_1, alin. (6_1) la art. 213, alin. (8_1) la art. 215, alin. (4_1) și (4_2) la art. 242, alin. (13) la art. 246, alin. (14) la art. 248, alin. (5_1) la art. 250, art. 250_1, alin. (7) la art. 275, lit. o_1) la art. 283 alin. (4), lit. d_1) la art. 286 alin. (2), alin. (11) la art. 289, alin. (4_1) la art. 335, alin. (6) la art. 335, alin. (3) - (5) la art. 340, alin. (5_1) la art. 341, alin. (7_1) la art. 341, alin. (6) la art. 369, alin. (1_1) și (1_2) la art. 375, alin. (4) la art. 480, alin. (4) la art. 532, alin. (2_1) la art. 597, art. 601_1;

abrogă art. 170 alin. (4) - (6), art. 227 alin. (3), art. 228 alin. (1), art. 470, art. 477 alin. (4)

- 43 modificări prin L. nr. 116/2016 M. Of. nr. 418/2 iun. 2016 *modifică art. 222 alin. (10)*
Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 24/2015 pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
- 44 completat prin L. nr. 151/2016 M. Of. nr. 545/20 iul. 2016 *introduce alin. (6_1) la art. 404*
Lege privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative
- 45 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 501/2016 M. Of. nr. 733/21 sep. 2016 *art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i)*
Decizia nr.501 din 30 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală
- 46 modificări prin D.C.C. nr. 501/2016 M. Of. nr. 733/21 sep. 2016 *suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) (termenul se împlinește la 5 nov. 2016) după care operează prevederile art. 147 din Constituție*
Decizia nr.501 din 30 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală
- 47 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 432/2016 M. Of. nr. 841/24 oct. 2016 *art. 436 alin. (2), art. 439 alin. (4_1) teza întâi și art. 440 alin. (2) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării cererii de recurs prin avocat*
Decizia nr.432 din 21 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 436 alin. (2), art. 439 alin. (4_1) teza întâi și art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală
- 48 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 540/2016 M. Of. nr. 841/24 oct. 2016 *soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, care exclude atacarea cu recurs în casație a deciziilor pronunțate de înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanță de apel*
Decizia nr. 540 din 12 iulie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 434 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală
- 49 modificări prin O.U.G. nr. 70/2016 M. Of. nr. 866/31 oct. 2016 *modifică art. 434 alin. (1), art. 437 alin. (1) lit. a) și d), art. 439 alin. (4_1), art. 440 alin. (2);*
Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară
introduce alin. (6) la art. 439, alin. (5) la art. 440;
abrogă art. 436 alin. (2)
- 50 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 614/2016 M. Of. nr. 962/28 nov. 2016 *art. 215_1 alin. (2) (în măsura în care prelungirea măsurii preventive a controlului judiciar se face cu aplicarea prevederilor art. 212 alin. (1) și alin. (3) din Codul de procedură penală)*
Decizia nr. 614 din 4 octombrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 215_1 alin. (2) și alin. (5) din Codul de procedură penală

- 51 **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 586/2016 M. Of. nr. 1001/13 dec. 2016 *art. 25 alin. (5) cu referire la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală*
 Decizia nr. 586 din 13 septembrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 25 alin. (5) din Codul de procedură penală cu referire la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f) din același act normativ
- 52 **modificări prin** O.U.G. nr. 13/2017 M. Of. nr. 92/1 feb. 2017 *modifică art. 25 alin. (5), art. 215_1 alin. (2); introduce alin. (3) la art. 290 și alin. (1_1) la art. 557*
 Ordonanță de urgență pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
 respinsă prin L. nr. 8/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017
- 53 **modificări prin** O.U.G. nr. 14/2017 M. Of. nr. 101/5 feb. 2017 *modifică art. 25 alin. (5) și art. 215_1 alin. (2); abrogă art. 290 alin. (3) și art. 557 alin. (1_1)*
 Ordonanță de urgență privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
 aprobată cu modificări prin L. nr. 9/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017
- 54 **admisă excepție de neconst. prin** D.C.C. nr. 625/2016 M. Of. nr. 107/7 feb. 2017 *soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală, care stabilește că asupra cererii de recuzarea procurorului formulată în faza de judecată, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de drepturi și libertăți se pronunță procurorul ierarhic superior este neconstituțională*
 Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală
- 55 **modificări prin** L. nr. 8/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017 *respinge O.U.G. nr. 13/2017*
 Lege privind respingerea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală
- 56 **modificări prin** L. nr. 9/2017 M. Of. nr. 144/24 feb. 2017 *modifică art. 25 alin. (5) și art. 215_1 alin. (2)*
 Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 14/2017 privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală